

Előfizetési díj

vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Újszór hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET” politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Kolozsvár, 1873. január 22.

A kolozsvári színház.

II.

(B.) Igéretünket beváltandók, felsorolunk né-
melyeket azon teendők közül, melyeknek még az
1873 év folytán meg kellene történniök, ha nem akar-
juk, hogy színházunk vezetése az 1873. színházi év-
ben újra zátonyra jusszon.

Általában semmi sem hat valamely intézetre
károsabban, mint a kezelési rendszernek folytonos
változtatása.

Épen ezért nézetünk szerint mindenek előtt a
következő kérdésekkel kell tisztában lenni a tisztelt
választmányoknak.

A házi kezelést akarja-e hosszabb időre bizto-
sítani, vagy újra visszatér a vállalkozók által való
kezeletéshez? — Csak drámát, vagy drámát, operát
és operette-et is kíván fentartani?

Ha színházunk közelebbi és távolabbi multjára
visszatekintünk, arról kell meggyőződünk, miszerint
valamikor színházunk házilag kezeltetett, az intézet
eredeti rendeltetésének, a drámai művészet érdekeinek

kisebb-vagyobb mértékben mindig megfelelt; míg a
vállalkozók kezében színházunk alig volt egyéb, mint
mulató-hely, hol a hosszú téli estvéket kisebb vagy
nagyobb élvezettel, de valahogy csak el lehetett töl-
teni. A szervezésben azonban az alapvető soha sem
a drámai művészet érdekei képezték.

Hogy mind ennek dacára a választmány hol
egyik, hol a másik rendszerrel tett kísérletet, nem
az volt oka mintha a házi kezelés előnyeit ősmerte
volna, hanem, mert nem állott elegendő anyagi erő
a választmány rendelkezésére.

Azt ugyan nem mernők állítani, hogy valami
vel több bátorság és határozottság a választmány ré-
széről, nem lett volna hasznosabb, valmint azt sem,
hogy gyakran kellett volna nagyobb súly volt a beru-
házásokra tekintve s a művezetés tulságosan háttér-
be volt szorítva: de az tény, miszerint, dacára a
lefolyt évek válságos természetének, jelenleg csino-
san berendezett fűthető színházunk van, van a színház-
nak ruha és könyvtára, alptökéje kamataiból is mogle-
hetős összeget fordíthatna a művezetésre s ezen ki-
vül szép segélyben részesül egy pár év óta a királyi
pár kegyéből.

Mi sem áll tehát ma már utjában, hogy a
színházi választmány már most kellő időben készítsen
egy oly tervet, mely a házi kezelést több évre biz-
tosítsa s lehetőleg a czélnak és körülményeknek meg-
felelő alapra fektesse.

A tervnek nézetünk szerint lehetőleg a műve-
zés és kezelés minden ágát felkaroló egészen kel-
lene lennie s még ez év folytán el kellene készülnie,
hogy a jövő színházi évre ennek alapján történhes-
senek meg a szerződötések.

Apróbb részletekbe ezúttal nem ere szkedünk
azon kérdés feszegetésébe sem, hány és milynemű
hivatalnokokra lesz szükség. Bátorkodunk azonban
egy figyelemztetést kockáztatni s ez az: miszerint
kevés, de tisztességesen fizetett s szakavatott keze-
lő személyzet segítségére lesz az intendatúrának,
míg ha egy s más protecióból vagy más okokból
kegyadományképp töltenek be az állomások, ezen
intézetünk is el fog árasztatni sinecurákkal.

Nem könnyű kérdés legyen-e Kolozsvártt drá-
ma is operette is, vagy csak dráma és opera, vagy
talán csak dráma.

Részünkről azt hisszük, miszerint mind a há-
rom fajta előadás lehet mulattató. Azonban meg va-
gyunk győződve, hogy ha a választmány mind a há-
rom fajta társaságot akarja állítani, akkor sem a drá-
mák sem az operák, sem az operettek nem volnának
élvezhetők, azon egyszerű oknál fogva, mert tovább
terjeszkedünk, mint a takaró.

Nincs más mód tehát, mind a három fajta elő-
adások szükségességét, nemzetiség és művészeti szem-

pontból véve fel, ahol képest határozni meg az egy-
másutánt.

Ily szempontból véve fel a dolgot, kétségen ki-
vül első helyen áll a dráma, azután az opera s leg-
utolsó helyen az operette.

Ennélfogva szükséges számbavenni, hogy miután
az intézet vagyonának kamatai és a segélyek minde-
nekeltő a drámai művészet érdekeire fordítandók,
marad-e fenn még valami, hogy abból egy bár ki-
sebszerű opera-társaságot fenn lehessen tartani.

Annaira meg vagyunk győződve, miszerint az
operette csak harmadrangu szükség s a nemzeti szin-
házban nem fentartandó, hogy az okról nem is
szólunk.

Nem kívánjuk mi, hogy a választmány tovább
nyújtódjon, mint takarója ér, azt sem, hogy a szin-
házba járó közönséget bármilyen élvezettől megfosssa;
hanem csak azt, hogy mindenekeltő a drámai mű-
vészet érdekeit mozgítsa elő, de kész legyen egyszer-
smind a közönség kedvtelésének is szolgálni, kivált ha
az erre szükséges erőt az élvező-közönség a díjak
fölemelése által például maga biztosítja számára, ha-
bár ekkor sem csekély felelősséget s fáradságot ve-
szen nyakába a választmány, de különösen az intendans-

Bajaink és egyik orvosserük.

II.

(L.—t.) A magyar társadalom fejletlen
állapota bizonynyal egyik lényeges momentum
mult alkalommal részletezett bajaink fölhal-
mozódásában

Állami nagy átalakulásunk a democratia
tisztult eszméin alapult ugyan, de ily gyöke-
res áttérítés, mely a rendi alkotmányt nép-
képviselivel cserélte föl, a társadalmi életbe
nem egy pár évtíz alatt plántálja át conse-
quentiáit s legkivált nálunk, hol a humán mi-
veltség sem a korábbi „felsőbb osztályokat a
szó nemesebb értelmében s egészben még nem
hatja át annyira, [hogy a kardesapás helyett
a munka nemesítsen, sem a nagy többséget
nem emeli az emberi méltóság magaslatára,
hogy mindenki önbecszeretének tudatában he-
lyezkedjék a kötelesség betöltésének során az
öt megillető lépcsőzetre.

Amott még feles számmal találjuk a vég-
kép leomlott romok Mariusait, a helyett, hogy
a jelen és jövő intő szavát megértve, a mun-
ka nemes terére vessék teljes erejüket, emitt
pedig gyakorta az ingyen nyert ajándék be-
csének félreismerését s a készen kapott ered-

Elragadtatással mondtam köszönetet neki s ez
alatt nagyatyám is vissza érkezvén, siettem vele kö-
zölni a Mártha szives ajánlatát. Ő is nagyon örült s
érzékeny hangon mondá:

— Mily jó kegyed, kisasszony, hogy ennyire
érdeklődik szegény Marim iránt!

Reményem, nem lesz oka megbánni a jó aka-
ratot, melyet irányába tanusit, elméje miveletlen; de
kis szíve kitűnő jó.

Ebédközben említettük nénémnek a zongora
leczkéket.

— Hogyan! mondá bámulva, Mari most akar
zenét tanulni, ilyen idős korában? minő szeszély!
S Condat kisasszonynak volna kedve ide fáradni,
hogy órákat adjon neki? ez nem igen valószínű. Így
Mariának kellene hetenként Tressolba mennie; ki ki-
sérné el oda? A cselédség most is tul van halmoz-
va dologgal.

— Egy mód volna elintézni, felelé nagyatyám
Elmehezték mindig a kicsivel Tressolig s onnét a há-
morba. Nem volna igen nagy kerülő.

Erre nem lehet ellenvetése nénémnek, s mi-
vel másnap egy igen szivélyes levelet kapott szom-
szédunktól, a bártól, ki kérte őt sziveskedjék meg-
engedni nekem, hogy néha átmehessek Condat kis-
asszonyhoz zene-gyakorlatra, elhatározottat, hogy
minden hétfőn és csütörtökön átrándulok nagy-atyám-
mal Tressolba.

E rendszeres látogatások Márhánál, voltak
életnek legelső boldog percei, és semmi nem volna
képes azokat kitörölni emlékből. Rendesen egy
órákor délután indultunk el, nénémnek egy régi, fe-
deles szekerekben, melyet ő kocsinak nevezett.

Mikor Ernést Vertmontba reggelizett, ő is
elkísért bennünket, s egy tért vissza a hámorba De-
never ural. Kemény hideg vált fel, az igen ko-

menyt rendesen kísérol tulkövetelést látjuk,
mely jogot igényel, a nélkül, hogy arra bel-
értéke által, az önfejlesztés útján, érdemesite-
né magát.

Innen a rangfokozatok, pártok, felekeze-
tek, nemzetiségek közti veszélyes és mindig
veszélyesebbé váló feszültség, mely sem a hu-
manismus szükségérzetét felkelteni nem engedi,
sem a vállvetett társulati működést, e téren,
még ha föl talált is kelni, szalmatűz természe-
téből kiemelni nem bírja.

Tagadhatlan, hogy ez általános calamitas
egyetlen gyökeres orvosszere a közműveltség
egyetemesé válása. De ennek a munkának ut-
ja felettébb hosszú és sikere majdnem számla-
talan tényező minden oldalról s arányos össze-
működésétől van feltételezve.

De épen ez összeműködés feltételének:
az egészséges társadalomnak hiányát kell fájlal-
nunk és kell minden oldalról, ha kell mes-
terséges utakon is, előkészíteni, megalapi-
tanunk.

A már említett „magyar szövetség” mint
látszik, egyik oldalról épen e bajon kíván se-
gíteni, midőn Magyarország „minden önálló,
tisztá jellemű, társadalmi érdekeink iránt ki-
váló érdekeltséggel viseltető művelt emberét”
szólítja fel, hogy a munka terén egyesüljön
„a magyar nemzeti érdek megoldása és a
nemzeti közművelődés emelése céljából. E
végből kitzüzi működése feladatát, hogy „a
magyar nemzeti érdekek sehol csorbát ne
szenvedjenek: „a közművelődési czélok elő-
mozdittassanak” „a községi élet és önkor-
mányzat emeltessék” „a társaséletre főslyt
fektetvén s a józan demokracziát, a finom
szokásokat, a tagjai közti viszonyt, a közszel-
lem és munkásság, valamint a közérkölciség
emelését” munkálja, „a politikai és fele-
kezeti kérdésekkel nem foglalkoz-
ván és tanácskozásaiából a politikát
szorosan kizárván.”

A „szövetség” működésének sikere, mely
a „központi szövetségi tanács” és „a helyi
fiok-egyletek” alakjában szervezkedik, legna-
gyobb részben mindenesetre attól függ, hogy
mily elemekből tudja magát megalakítani, mily
mérveket őlt irányában az érdekeltség s a ki-
tűzött vezér elveknek megfelelőleg mily prac-
ticus czélokot választanak mindjárt elején a
fiókegyletek, hogy üres fráziskodás és képzel-
gés plántájává ne satnyuljon már kikeltakor az

rai szép napokat; de a legkedvezőtlenebb idő sem
tartóztatott el a meneteltől.

Midőn havazott, szánkába fogtak, s véleményem
szerint ezek voltak az igazi ünnepnapok.

Zajtalan röpültünk át a fehér síkságon. E si-
ma fehér szőnyegben nem látszott sem út, sem ő-
vény; de jelül szolgáltak az útát szegélyző fák s
egy kis forrás melynek lassan csörgedező vizében
apró vízi-növény bokrocskák látszottak, s partja-
in halvány fű nőtt, mit a kiéhezett nyúlak, mohó-
sággal rágasáltak. Mäskor egy enyhe szél felolvasztá
a jeget, s mint valami gyémánt könyvespepek
hullottak alá a fák ágairól s háztetőket ereszeről.
Ekkor a malmok, az Aloze folyó partján fennálló
hámorok, vagy zajjal munkálkodtak s a fentebb fe-
kvő helyeken a földmívelők kezdtek elötünni a me-
zőkön.

— Ha az idő engedte, Mártha kijött előnkbe,
a rét aljába. Presle urat igen is hidegen és kimér-
ten köszönté mindig; de kedves szivélyességgel fogadá
nagy-atyám bókjait.

En leszállottam s csaknem futva siettünk a
kastélyba, mig uti-társaim hirtelen jobbra térve, a
völgy-mélyedébe tűntek el.

Három, négy órát töltöttek a hámorban, ek-
kor nagy-atyám Ernést ott hagyva, utánam jött,
hogy visszakísérjen, Vertmontba.

Mily rövideknek találtam e délutánokat!

Mily gyorsan telt az idő! Sokszor meg kelle
rövidíteni a zongora-leczkét, néha pedig egészen el-
hagytuk. Mindig barátném szobájában zenélünk, s
itt olvastunk, társalagtunk, ha a zord idő miatt nem
lehet a teraszon sétálni.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Mártha és Mária.

Regény.

Irta Aubray M.

IV.

(Folytatás.)

— Oh! szólék, mily jó kegyed, és mennyire
fogom én szeretni kegyedet, ki oly részt vesz mások
szenvetésében.

— Fájdalom, susogá halkan, csak is ez maradt
fenn számomra.

Reá tekinték s láttam hogy szenved. Mély
sajnálkozást érzék, de nem volt még jogom, meg osz-
tani bánatát.

Minden áron megakarván nyerni e becses kivált-
ságot, kérdém tőle:

Hogy igazítsuk, hogy még lássuk egymást?...
hogy gyakran találkozzunk? mert kegyed jelenléte
nekem most szükségessé, nélkülözhetlenné vált. En
egyedül nem mehetek Tressolba, és kegyednek, mint
mondá, nem szokása látogatásokat tenni.

— Beszélni fogok keresztatyámmal s ő talál
módot, bizonynyal legjobban elintézni mindent, felelé
Mártha. De nincsen-e nagyon előglalva? szentelhet-e
nekem minden héten pár órát?

— Mindennap, ha ugy tetszik, kisasszony. Van
annyi szabad időm, hogy néha azt sem tudom, mit
tegyek vele.

Valóban? De a kegyed korában? Ezen cso-
dálkozom. Hanem még is tanul néha, ugy-e?

elvetett magv. De az eszme maga jó földbe hullva és jól ápolva, bizonynyal ép és egészséges gyümölcsök termésére van és lehet hivatva.

Minden bajt ez egy orvos szeren fog természetesen elhárítani; de ha csak tudatát fölkelte e bajnak, hogy mindenki tisztán és megdöbbenve lássa azokat; de ha csak közelebb hozza és összeható működésre serkenti is a rokon-érzelmeiket és gondolkodásukat; és ha oly szigorral lesz az egyesülés keresztülvive, hogy csak a valóban „jellemes” emberek alkossák e szövetséget s így az egészséges közvélemény igája fejlődhesse ki abból: a siker már akkor is őriási lesz.

A szervezkedési elömlunkálatok épen most folynak a fővárosban s reméljük, hogy az eszme megpendítői és ápolói gyakorlati helyes tapintattal alkotják meg az alapszabályokat, melyek körén belül a szövetség életre keljen.

Mi most csak előzetesen kívántuk a figyelmet e törekvés iránt fölkelteni s annak idején visszatérünk ez ügyre, mely nemzet életünkben, jól vezetve, hatalmas tényezővé nőheti ki magát.

Adja isten!

— Országgyűlés. Pest, január 20.

Ma a házban jeles szónoklatok tartattak.

Gorove István volt az első, ki programbeszédet mondott. Évek óta nagy beszédet a volt miniszter nem tartott, ma azonban kilépett a visszavonultságból, fölbresztette és leköltötte a ház figyelmét, tetszést aratott és fogadt a gratulációkat, melyekben őt a miniszterek, Deák, Lónyay, Horváth Boldizsár és számos képviselő részesítette.

Igen nevezetes volt Gorove beszédének zárrésze. A volt miniszter ismételve hangsúlyozta a 48-ki vívmányokat és mindenkor mellőlők helyezte az 1867-ki kiegyezés előnyeit és sikereit. Világos volt mindenki előtt, hogy ő e két korszakot kapcsolatos összefüggésbe akarja hozni, s mintegy ellentétbe helyezni a legutolsó két-három év irányával és történetével. Legnagyobb feltűnést okozott Gorove beszédének azon passzusa, midőn legvégül a haladást elmentelt helyezi a hagyományos politikával és az arisztokraciával, melyek előítéleteivel szakítani kell; mert ezen a budgettel össze nem függő kifakadást támadásnak tekintette a ház a konzervatívok ellen.

E föltűnő beszéd után Möriz Pál szólott a balközépről, mint előcsatár. Heves támadását Kerkapoly ellen gorombának is nevezhetni. A hang, amelyen beszélt, igen határozott volt, sértő néha, főnhéjázó gyakran, kivételesen lenéző is. Beszéde közepén a balközépi finánc-politikát vázolta, végül a bankkredést hozta színre, hogy a pénzügyminisztert vele megboszantsa. Többi közt „ephemer-kormányról” és baloldali kormányról is beszélt.

Zsedényi volt a harmadik, ki nagy beszédet mondott. Folytonos figyelem kísérte szavait mindvégig. Az ő beszéde szorosan budget-beszéd volt s e tekintetben az első. A helyzetet nem szépitgette, hanem inkább sötét pesszimizmussal feketére festette. Igaza volt sok tekintetben, de tulhajtott minden irányban. A fukarság azon rendszere, melyet Zsedényi ajánl a hazának, gazdaggá teheti a magánembert s nem volna baj, ha nemzeti jellemünkbe becspegegethető volna; de állami politika alapjául nem fektethető. Zsedényi politikája szerint cselekedve, ma sem volnának vasutaink, nem volna igazságszolgáltatási szervezetünk, s a főváros emelkedése át volna engedve a pusztá magánvállalkozásnak.

Zsedényi előadását a baloldal elejétől végig osztatlan tetszéssel kísérte.

— A Deákkör jan. 20-án esti értekezletén Lónyay M. gr. módosított hat. javaslatát volt napirenden. Lónyay M. gr. ennek indoklásában legelőször is hangsúlyozza az egyetértés s egymást megértés szükségét, szemben ama nagy feladatokkal, melyek a pártra várakoznak. Nem kell tehát az intenciókat gyanusítani. Szóló javaslatát a költségvetésével, hanem a p. ü. bizottság erre vonatkozó jelentésével áll szemben. Szemben áll pedig az áthelyezések s az adóemelés kérdésében; kívánja, hogy az államadóssági törlesztések hátrálékai, a ministerelőterjesztés értelmében, az extra ordinariumba helyeztessenek vissza és hogy az adó nagyobb emelése nélkül fedeztessenek a kiadások. Ez a lényeges különbség az ő s a pénzügyi bizottmány javaslatát között. Ő 30 évig foglalkozott az ország pénzügyi dolgaival úgy látja, hogy aggodalmait az adó direct emelése ellen igen alaposak.

Ha a költségvetést illetőleg a netto budget barátja. Ha a törvényhozás teljes tudatában lett volna annak, hogy mit költ és mennyi költeni valója van, meg van győződve, hogy megszorította volna a kiadásokat. Ha a jelenlegi költségvetést tekintő, azt találja, hogy mi mintegy 6 milliót a direct adóemelésével akarunk földözni s ez megfelel a földadó 10 %-os emelésének. Ezt élesen kárhoztatja. Nálunk a direct adók 50 %; ez arálynak nincs párja az európai államok háztartásában.

Rámutat ezután azon ágakra, hol megtakarításokat lehetne tenni? Ilyenek a közlekedésügy, a p. ü. kezelés, méntelepék, posta s távirgá ügy. A do-

hánys és só jövedék pedig emelhető volna. A vasutakat illetőleg a következő három elv követését ajánlja: 1. hogy a nemzetközi jelentőséggel bíró vasútvonalakat építsük; 2. hogy a garancia nélküli vasutak építtessenek; 3. egy compensatio életbeléptetése a déli vasuti csatlakozásánál, midáltal az ország a Fiuméra fordított terhek nagy részétől megszabadulhatna. Ajánlja továbbá, hogy a tarifa és üzleti költségek a vasutaknál időnkint szabályoztassanak s a kormány e czölra általános felhatalmazást nyerjen.

A vasutak állami kezelése a legdrágább s ajánlaná, hogy az államvasutak üzleti kezelése bérbe adassék.

A vasutak subventiójára alapul az állam által birt 8 millió értékű tiszai részvényeket ajánlja. Végül pedig kijelenti, hogyha a párt nem kívánja, nem fogja a házban beadni határozati javaslatát.

Wahrmann Mór elkésettnek tartja Lónyay gr. javaslatát.

Kerkapoly K. szintén czáfolja azt.

Deák Ferencz: A határozati javaslatot úgy tekinti, mint azon pontok kijelölését, melyekre nézve a helyzet javítható törlesztések és jövedelmek által. Nem hiszi azonban, hogy e felett most határozhatnánk. — Most az a kérdés, hogy a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadjuk-e, vagy nem? Ugy hiszi elfogadjuk. A részletes vita alkalmával lesz módunk a határozati javaslat pontjai felett egyenként értekezni. (Helyeslés.)

Ezzel az értekezlet véget ért.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter beszéde a képviselő- ház jan. 18-iki ülésén.

(Folytatás.)

Ezután részletesen indokolja szóló az 1868. óta megszorított kiadásokat, az előirányzatellátást a tényleges bevételeket és kiadásokat és így folytatja:

T. ház! Ez a dolgoknak állása leplezetlenül. A legszigorubb kritika szerint 44 millió a rendkívüli négy éven át beállott hiány és közel 21 millió forint a többlet a rendesnél; tehát a tiszta deficit 23 millió forint, melynek rovására az állam ingó és ingatlan vagyona 10 millió frral vétetett kevésbé igénybe, mint vétethetett volna, és 3 millió frr erejéig történt annak új szaporodása. Ezen eredmények, melyek kétségkívül az állam egész megfeszítésére mutatnak ugyan, de lehangelő hatást egyáltalában nem gyakorolnak.

A mikor 53 millió frr előirányzott hiány helyett a legszigorubb kritikával csak 23 millió frrnyi tiszta hiány áll be; a mikor ennek ellenében a másik oldalon 10—13 millió frrnyi javulás mutatkozik tehát a hiány 10, illetőleg 13 millió frrra redukálódik: akkor, azt hiszem, a pénzügyi kormányzat a maga kötelességének eleget tett. De azt kérdezi erre a t. ház: honnan mégis a pénzügyi helyzet nehéz volta? (Halljuk!) Onnan, hogy 10—13 millió frrnyi hiány van, s ez nagy baj. Ide járul még az, hogy ez csak az első 4 év; hátra van még a múlt évről szólani. És a tekintetben addig is, míg formászerint eleget tehetnék Horn Ede t. képviselő ur kívánatának, legyen szabad már most megjegyeznem, közölnöm annyit a legközelebbi múlt év eredményeiről, a mennyit közölni lehet az év folyamán a számadások beírása előtt.

Az 1872. év előirányzata a rendesben 174 millió, a rendkívüli pedig 12 millió, ez együtt 186 millió frr. Az eredmény az, hogy idáig, sajátkép nov. végéig 11 óra befolyt kereszmban 165 millió frr.

Mintán egy hónapnak praeliminareja vagy 15 millió frr, ha ezt december meghozza, akkor ez felemelkedik 180 millióra, az egész — mint mondám — 186, és így az eredmény mögötté maradna az előirányzatnak 6 millióval.

De méltóztassanak megengedni, hogy megjegyezzem, hogy ezen kimutatásban a határvideki eredmények nem foglaltatnak, ott a könyvelés még most is nehezkesebb lévén, nem tudom az eredményeket, de 4 milliót mégis behoz az, tehát már csak 2 millió lenne a hiány, ha december a maga kompetenciáját behozza. Az így elmaradt 2 millió frr. csak egy része azon 3 millió 500 néhányszor forintnak, mely most harmadszor jelent meg, a közös aktívából felvéve az előirányzatba, mely valószínűen ezután se jön be. Hogy azok az előrelátást meghazudtolva, más fordulatot vettek, arról nem tehetek, de eltekintve azon tételtől és a pótköltségek által netalán okozható hiánytól, elmondhatom, hogy alapos kilátásom van, hogy pár millióval meg fogják haladni az előirányzatot a befolyó bevételek; a mi a kiadásokat illeti, azok még ma 3 1/2 millióval kevesebbek az előirányzatnál. Vajjon ez végleg is elenyészik-e vagy sem, azt most megmondani természetesen nem lehet. Ma a kezelés mérlege a rendes és rendkívüli együttvéve, vagy egy millióval kedvezőbb, azaz november végeig volt ezzel kedvezőbb, mint volt az ugyanazon napon a múlt évben. Azt gondolom, oly éven után, milyen a tavali volt, egyáltalában kiélégítőnek lehet mondani ez eredményt. És így az eddigi eredmények ilyenén voltak — azt gondolom — igazolta a pénzügyi bizottság előadójának azon nézetét, hogy az 1873-ki előirányzat bevételei nincsenek túlságosa, túlmalmasra fokozva. A múlt évi költségvetés tárgyalása alkalmával itt bosszabb vitára adott al-

kalmat azon kérdés, vajjon a bevételi tételek nem túlságóztak-e? Akkor azt mondám: véleményem szerint — ha jó évet ad az isten — többet veszünk be, közönszerű év esetében annyit, rossz év esetében, meglehet, kevesebbet.

(vége. köv.)

A királyföldi románok ellenreprezentációja.

Nagyszeben, jan. 19.

A magyar felelős ministeriumnak 1867-bentörtént kinevezése óta az ó-szászpárt üzelmén keresztül vörös fonalként a következő főbb jelenségek húzódnak; folytonos dicsekvés a „cultur” érdekében hozott áldozatokkal: ezzel kapcsolatban a románságnak a német lapokban olybá föltüntetése, mintha csupa communistákból a „szász” nemzeti vagyon elrablására áhító szolgákból, bérésekből és disznópásztorokból állana; a magyar kormány és törvényhozásnak ugyanazon lapokban mint a királyföldi románság czinkostársainak folytonos bemocskolása; azon folytonos törekvés, hogy a 420 év óta a Királyföld kiegészítő részeként fejelt nem szász ajku községeknak a Királyföldhöz hozzátartozóságának kimondását erőszaknak lehessen feltüntetni; elvégre a megyesi értekezletben betetözött azon igyekecs, hogy az ország vasut és távirgá ellenére, köz-költségre a szász törvényhatóságokat 11 rétű chinai fallal kerítse be, melyen belül a szász atyafiak bizandó, hogy mikép bánhassanak ők el a szabályalkotási jog erejénél fogva a nem szász hitű többséggel.

Az ó-szász mozgalomban a szász papság játszott és most is játsza a főszerepet. Nyilvános titok, hogy például itt Nagy-Szebenben épen a superintendens irodából, mintegy tábornoki főhadiszállásból, kerülnek ki a politikai magatartást szabályozó napi-parancsok. Az alvezérek: Müller Frigyes ujejházi szász pap és az ismeretes ujejházi szász pap „Vorstellung” szerzője, Obert Ferencz szintén szász pap és a famosus „Mediascher Protocollerklärung” megkésztője, Budacker Gottlieb szászlekenzei szász pap és a beszercei közgyűlés „Erklärung”-jának megindítója, Gebbél Ferencz az itteni csatlakozó ó-szász pápa Antonelli és a szász egyetem által elfogadott „representatio” névleges kovács-mesterembere búseség odaadással teljesítik a napi parancsokat. A tábori jelszó: „A mi Pestről jön, az rossz!” Azért nem engedhet az ó-szász tábor a magyar országgyűlésnek még annyi jogot sem, mennyit a területbeosztás kérdésében az 1863. évi „Hermanstaedter handtag”-nak engedett volt.

A szász kapzsiság a koronát tette föl szabad-elvű „cultur” áramlatának alkotmányára, midőn a közelebbi egyetem legutolsó ülésében kimondá, hogy a királyföldi közös vagyonból 1850-ben határozott milliós alapítványból ösztöndíjat csakis lutheránus szász tanuló kaphat.

Szükségesnek tartottuk ezen dióhéjba szorított visszapillantást, hogy az itteni román értelmiség úgy passivista mint activista része által egyetértőleg megállapított, aláírás végett köröztes alatt levő és magyar fordításban ime itt következő ellenreprezentatio némely mindenestre csakugyan draszticus: de a szászok provocatio folytán megismerhető helyei köllőleg érthető világba legyenek helyezve.

Említett ellenreprezentatio így szól:

Nmltsgu. m. kir. összminiszterium!

Múlt év június hó 4-én szászajku férfiak Medgyesen programot állapítottak meg, melynek czélja: a specíficus szászszágnak az államban és különösen a Királyföldön kiváltságolt, különállást biztosítani, e területnek pedig tulnyomólag nem szász hitű és ajku lakosságát a jogegyenlőség elve kigunylásával ezentul is a törvényhatósági és községi életben megörvidíteni és politikailag elnyomni.

A megválasztott szász ajku képviselők arra kellett hogy kötelezzék magukat, miszerént e program értelmében az országgyűlésen a Királyföld számára külön, még pedig olyforma törvényhatósági törvényt fognak követelni, hogy a királyföldi tizenegy törvényhatóság specíficus szász egyoldalulag felekezeti szükség szerint hol tizenegy fejt, hol megint egyetemi ezim alatt egyfejt valami legyen, a falusi közönségek, mint eddigelő, úgy ezentul is a városokkal együtt egy törvényhatóságot képezzenek. A köztörvényhatósági tisztviselők választása pedig a köztörvényben meghatározott módozattól eltérőleg történjék.

Egyidejűleg ezen említett program érdekében, mely a királyföldi kerületek politikai kikerekítése dolgában a szász egyetemet a parlament mellé, sőt föléje állítja, a szászok között formászerű plebiscitumot rendeztek és mindenkit, a hol csak lehetett nagyobbára szász papok pressioja alatt, annak aláírására kényszerítettek a végre, hogy azután e szörnyeteg csinálmányt a királyföldi összes lakosság akaratainak mondhatták.

Azóta a szász egyetem is m. é. december 16-án tartott ülésében a Medgyesen megállapított, de moderná államelmélet szintűg, mint a haladás szellemét arcul ütő elvek értelmében szerkesztett és a

belügyminiszter urhoz intézett föliratot elfogadván, utólag annak kinyomatását és a hazai törvényhatóságokhoz meg az országos képviselőkhez elküldését oly czélból határozta el, hogy ezeket az emberi és honpolgári jogok ellen intézett merénylete pártolása. nak megnyerje.

Az összes hazai sajtó, még pedig párt-állás különbsége nélkül, e megvetésre méltó törekvést imár egy akarattal és lélekkel kárhoztatta ugyan, mindazonáltal, nehogy a történelmi igazság megamisításáról régtől fogva ismeretes szász ármánykodók hallgatásukat valamiképpen úgy értékesíthessék, mintha mi ezen szabadságelnyomó, a modern államélet fogalmaival kiáltón ellenkező és ennél fogva botrányoztató üzelmekkel egyetérténénk, legmelyebb tisztelettel alólítottak ezenen ünnepegyesen kijelentjük, hogy mi sem kivételes törvényhatósági törvényt sem külön községi törvényt nem kívánunk, sőt ellenkezőleg mi a többi országgrészekben már érvényes törvényhatósági és községi törvénynek a Királyföldre leendő kiterjesztését kérjük.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Fogaras, jan. 16-án 1873.

Párszó Jakab Gábor urhoz.

A „Kelet” folyó évi 6. számjában Jakab Gábor ur válaszólván „Dixi”-nek a „Magyar Polgár” múlt évi 497. számjában meg jelent vidéki tudósítására: nem restellé czikke folytán, felvont szemöldökkel, ha bár — mint mondja — fegyverét csupán saját és nagyra becsült elvtársai védelmére voná is elő a „fogarasi jobboldali Deákkörrel” általában s épen azért mélyen sértő, megjegyzéseket adni közre. E ráfogásokra szemet hunyni, polgári bűnek tartanók. Megengedi hát nekem. a „Kör” ez idei alelnökének, a tisztelt szerkesztő ur, ha Deákkörünk” ez ideig becsülettel hordozott és piszkot meg nem tört zászlója, híven őrzött eputatója érdekében becses lapja basábjain, hol a megtámadás történt, ama czélnatos ráfogásokat helyre igazítom, *)

Nem szándékom a baloldali „Dixi” védelméért fővényre szállani, — ha szükséges látja, megteszi ezt ő maga, — pártunknak a szélbalokkal semmi közre. Annyit mégis koczkaztathatok Jakab ur és általa nagyra becsült elvtársai engedelmevel, hogy a miket „Dixi” az ő „magyarpolgári” tudósításaiban — ám legyen, hogy kihelyezett tollal — irt, bizony: igazak és ámenek. Mert, hogy „pártjuk” — lucus a non lucendo — kedves Jakab ur Mádaí részére azt az inposans? győzelmet, körülbelől 1000 százat 1800 ellenébe, nem oly simán, esendben és rendben vívta ki, a mint ön világá szereténe bocsatani: ha bár a jobboldali lapok agyon halgaltani kegyeskedtek is, jó formán már közutadat a román lapok után is. Nem eszme, nem hazafias elv — mint mondani tetszik — vitte önök „pártját” az urnához kedves Jakab ur! hanem viték azok a pazarlásig berendezett kortes tanyák, azok a héjje-huják, az a megfajthetetlen hivatali pressió, melyet Mádaí ur körmére kerithetett, igen! a compositió, melyet „Dixi” baloldali stílusban „lélek vásárlás”-nak cizmez s a melyek közti különbséget döntsék fel a nyelvtudósok, melyektől undorral fordult el minden, kinek az embeói méltóságról fogalma volt.

Az önök üzelmek véka alá nem rejtethők, fényes nappal történtek azok, s aligha Mádaí ur szépszeiméért vertek ön, és az ön által nagyra becsült elvtársai annyi port föl ezen a vidéken.

Az ellen pedig Fogaras városa tisztán őrzött becsületének érdekében innepélyesen tiltakozom, hogy ön a „pártja” (?) j átkába e várost is belé huzza. Minden tisztelet Fogaras városa polgárságának! emelt fővel állhat meg a szigorú erkölcsbíró előtt, mert tisztá homlokkal jött ki az ön által nagyra becsült elvtársai által sceniozított szennynyől, megvetéssel fordulván el önök gazdagon terített kortes asztalaitól; egy törpe minoritás leszámításával megmaradt rendületlenül a lobogó alatt, melyet a fogarasi „Deákkör” Benedek Gyula jelvénye alatt bontott ki a vidék alkotmányos szabadságának, magának a népek jól felfogott érdekében.

A mit ön czikke folytán, négy öt fufangos főrel, városunkat domináló Benedek Cliqueröl éretlenül összehadar, engedje meg, ha csak pelyhetlen állu ifjonci kötekedésnek veszem, kinek évei még nem adták meg azt a tisztán látó szemet, azt a világos főt, érett tapasztalást, mikre égető szüksége van annak, ki e városban és vidékén, — a megadott viszonyok között — csak politikáit is annál inkább annak, ki szerepelni akar. Önnek — az álarcos jobboldalnak — és általa nagyra becsült elvtársainak régóta szálka lévén szemökben, a fogarasi „Deákkör” megkísérlették m. é. decz. 1-én a legóriásibb kudarczazzal e „kör” feloszlását a passivisták, nemzetiségi rajongók és más e földön buján tenyésző reaktionariusok titkos lelki öröme. A fogarasi polgárság világos elve azonban túl járt az ön és általa nagyra becsült elvtársai hazafiatlan, hogy ne mndjam: gonosz czélnatit, és önök erkölcsi bukásával roppant néptömeg részvéte mellett, eget verdeső éljenzés között újból kimondá a „Deákkör” lé-

*) Távol a helyszíntől és a viszonyok ismeretétől a teljesen elletétes állítások iránt nem vagyunk képesek eligazodni. Sróljanak hát a vádak és vádekezesek önmagukért.

Szerk.

tezésének parancsolt szükségességét. Tessék tagadni! És így másodszor is minden tisztelet Fogaras városának! Inylenek józan eszű meg nem maszlagolható becsületességű polgársága hazafias buzgósággal működik közre, hogy a „Deákkör“ vezérferfiainak uralhassák a bonyolult helyzetet, nagy bosszúságára önnök és azon gyászvitéznek — nagyra becsült elvtársainak — kiket annyiszor meglepett már a szerepelhetőségük, — de a kikre itt — közzület az alkotmányosság, a magyaros politika örökös génuszának — az utolsó bocskoros — honni soit qui mal y pense — sem hederit, közület és megvetés tárgyai levén. Hincillae lacrymae! Holott a „Deákkör“ vezetői, kiket ön fiatal barátom! öntudatlanul „furfangos fők“nek czimezget, akkora népszerűségnek örvendenek, hogy egy szavukra bármely időben százaneként gyűlnek össze tanácskozára. Tessék tagadni! Fogaras város értelmisége a „Deákkör“ vezértagjaihoz ragaszkodó rendületlen bizalmának, önzetlen szeretetének, igaz tiszteletének eklátásabb jelét nem adhatta volna, mint a városi „Casinó egy-let“ folyó hó 12-én tartott tisztválasztó gyűlésében, midőn a 130 tagot számláló együletnek tiszti kara, igazgatósága kivétel nélkül a „Deákkör“ vezértagjai, ez ön által éretlenül „Benedek clique“nek gunyolt charlatánok, furfangos férfiak közül szemeltett ki, s a mely tisztválasztó együleti közgyűlésben ez „eszme, hazafias elvek s nem csabos ígéretek által lelkesített“ — ipsissima verba — Máday-párt írásai kudarczot vallott, coripeusai 1—6 szavazatot kapván, nyilvános jelöl annak, hogy az ön „pártjának“ gyökere, létök biányában kiszáradt, hogy ön és általa nagyra becsült elvtársai ott vezérkednek, de a szélvitorla — értsd: kortes tanya — által jsszehozott „milice“ szét mállott. Tessék ezt is tagadni! Nemde Jakab ur ide nem kell commentár?

Még egyet: a Máday-féle Comedia folytán ez a mi „Deák-kör“-ünk bel- és külterileg tömördeket nyert; mert a fogaras-vidéki és városi ép eszű polgárság megérté, hogy e földön, mely a szét-húzó elemeket, — reactionárius nemzetiségi rajongókat, azokat, kiknek néma óhajításuk a „verwirkolás“, Mekájuk a „Reichsrath“, dogmájuk az 1863-diki Szebeni conventiculum“ buján termi: parancsoló szükségességgé vált létezése oly „körnek“ mely-lyel a magyar alkotmányosság, a magyaros politika őszinte barátja bizalmasan érintkezessék, — mely a kiegyezési kormányok biztos támasza, talpköve legyen.

„Deák-kör“-ünknek elvitázhatlan érdemei vannak. Beszéljünk őszintén: az elfogulatlan vizsgálónak — kezét ha szívére teszi — fent és alant azon büszke vallomást kell tennie, hogy e roppant erkölcsi erő felett rendelkező „Deák-kör“ ernyedetlen, buzgó tevékenysége, ki nem fáradó, hazafias türelme, csüggedni soha nem tudó kitartása nélkül ma Fogaras vidéke mindkét kerülete azon erdélyi képviselők számát szaporítja vala, kik a passivitás karjai közé dölve várva lesik az időt ábrándjaik valósitására. S hogy ez másként történt: egyedül és csupán „Deák-kör“-ünk, azoknak a „furfangos főknek“ érdeme, — ha érdemnek mondható ez, mi részünkről hazafias kötelesség, polgári szent tartozás vala.

Fogaras városában — mint ezt a román lapok annak idején világra bocsájták — a városi és vidéki román értelmiségnek és választóknak impozáns többsége két ízben proklamálá innepélyesen a k-felhárvári értekezlet határozatához a feltétlen passivitáshoz rendíthetetlen ragaszkodását; s hogy ez óriás nyilatkozatok szappan-buborékok levének: Deákkörünk érdeme. Villám-hárítók nélkül nem biztos a viharban lakozás. — E „kör“ volt a multban és lehet a jövőben is hivatva e végvidéken: a magyar államiság eszméjét észvényre emelni, az alkotmányos szabadság előfaját meggyökereztetni s az őt földjén nemhiányzó szétválasztó elemeknek által matlanná tételében előharcos lenni. E „körnek“ tagjai mindazon elvű magyar, román, germán és izraelita polgártársak, kiknek önértékes melleikről tompa töröttek pattogtak le ön és elvtársai kortes csoportjának „lélekvasárló“ címez ígérgetései: mind-ezeket néktek adom, ha leborulva tisztelendetek engemet, azon elvű férfiak, kik a decemberi zordon ég alatt szélben viharban védtek a kibomlott lobogót, melynek odahagyásától vérráulásnak tartották vala, — azon alkotmány hű választók, kik 1869-ben is épen úgy, mint 1872-ben öreg gárdának kie-gészítői, hazafias törekvéseinknek szívvel, lélekkel gyámoltói voltak, — kiket a tette fölhívó szó-zat valamint a multban is a résen talált: úgy a jövőben is az egyedüli — hátsó gondolat nélküli — megbízható elemet képezik, — a kik előtt tisztelettel emeljük meg főveinket. — Mindezeket édes Jakab ur, hogy cikkében tagadni meri, — hogy a valót, az ismert tényeket, az igazságot szenteskedő, komoly képpel úgy elferdíteni nem szégyenli: vala minek nagyon is rothadtanak kell lenni Dániában.

Ezeket tartottam szükségesnek a részrehajlatlan közönség előtt — „Deák-kör“-ünk mintegy igazolásaül — elmondani az igazságnak, pártunk becsületének érdekében; kijelentvén egyszersmind azt is, hogy én — nem tévén be magam után az ajtót — Jakab Gábor ural az ügyet érdeklő — az ob-jektivitás terén — tovább is lándzsát törni készen állok, ha elég cinicus leend még gunyt üzni abból, mi az országok alapja, mi az emberiség előtt leg-

szentebb: a politikai morálból és az igazságból. Különbben legyen béke köztünk!

Pánczél Károly,
Deák-köri alelnök.

Magyar színészet.

(L.—1.) Folyó hó 20-án színre került „Fores-tier Pál“. Színmű 4 felv. Irta Augier Emil, fordította Paulai Ede.

Ezen „színműnek“ nevezett darabban valódi tragicaí anyag lappang, a mennyiben Pál egy régi szerelem felújulása következtében az atyai és a rá erőszakolt házassági viszonytal eléggé indokolva van — mert őt erre a boszu vezérli, azt híven, hogy szerelmét Lea kijátszotta — addig másodszori meg-hidegülsé Lea irányában és visszaterése a családi tűzhelyhez lélektanilag indokolatlan, mert midőn megtudja, hogy házasságát atyjának ugyszólván diploma-ti i fogása idézte elő, nemcsak a tiszta Lea iránt érez újból hő vonzalmat, hanem ezen vonzalommal nő idegenülése Kamillától. Midőn tehát a szerző őt mégis lemondásra kényszeríti, nemcsak régi szerle-mét compromittálja, hanem az okvetlen bekövetke-zendő catastropha kérdését is elüti. Mindazonáltal ezen műnek különösen második és harmadik fölvo-nása valódi drámai magaslapon áll s a fővárosi le-sújtó és némileg fitymáló kritika mellett is igen jól teszi az igazgatóság, ha koronkint fölleveníti.

Az előadással azonban nem lehattunk teljesen megelégedve. Kettő (Mátrai és Eichner A.) kivéte-lével, a szerepemtudás mindenkitől megvette a ma-ga adóját. Még Kovács is, kinek Pál kidolgozott szerepei közé tartozik, e hibában szenvedett. Mátrai a részletekig jó Beaubourg volt és humora nem egy-szer villanyozta föl a közönséget, de úgy vettük ész-re, hogy a 30 évről megfélekedett. Némethi Irma bár helyen-helyen mesterkelt volt, de nagy jeleneté-ben Pállal, erőteljesen játszott. Ezen jelenet Kovács-nak is mindig igen szépen sikerült, s ez leg-szebb jele öntudatos alakításának. Eichner Anna szép alakot mutatott be Kamillában. Hangja külö-nösen a végjelenetben az érzelem legközvetlenebb hangján csendült meg de ugyani lt az érzelem hulláma-zásának megfelelő változatosabb hanghordozást óhajta-nánk. E tekintetben hangja sokat tanulhatna arcz-játékától. Közönség nem nagy számmal.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, jan. 22. 1873.

— A királyasszony e hó 19-én d. e. Fes-tetics grófnő palotahögy kíséretében Gödöllőről Bu-dára érkezvén, 1 órakor egész váratlanul meglepte látogatásával az „Elisabethinum“ városi árvaleány-házat, a kisdetek közt egész kosár czukorkát és sü-teményt osztogatott szét. Ő felsége egyenesen meg-jegyze, hogy az ajándékokat nem ő, de Mária Vale-ria főhercegnő szerezte a kis árvák részére. A ki-rályasszony ezután a legnagyobb érdekléssel és figye-lemmel megtekintette az egész intézetet és teljes megelégedését nyilvánítva, távozott. Este ő felsége nevezett palotahögy kíséretében az északi vasuton ismét visszatért a gödöllői kastélyba.

— Rudolf koronaherceg a bécsi világtár-lat bezárása után, nevelője Latour tbk. kíséretében hosszab utazásra fog indulni Olaszországba, s ott főleg a szépművészetek ápolása által nevezetes helye-ken fog huzamosabb időt töltöni.

— Deák Ferencz képviselői díjait mindig Kovács László háznagy veszi föl, ki e nagy fáradságáért havonként egy új batost kap az öreg urtól: el is rakja rendesen mind s őzi, mint ereklyéket.

— A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Barsmegyébe kebeleztetve Léva mezőváros rendezett tanácsa várossá alakulhasson.

— Az egyetemi jogászok tegnap gyűlést tar-tottak, melynek tárgyát a jogász segély-egylet ala-kulási működésének megkezdése czéljából, Issekutz Aurél elnököle alatt, egy 12 tagu bizottság meg-választása kepezte. A minisztériumtól némi jelentke-tlen alakí módosítás megtétele végett leérkezett se-gélyegyleti alapszabályok, a bizottsági tagok által alá-íratván, a dekáni hivatal utján felsőbb helyre meg-erősítés végett, a napokban fognak felterjesztetni.

— Halmi Ferencz, a kolozsvári színháztagja e hó 27-én kezd meg vendégszerelését a pesti nemzeti színpadon először a „Csapodárban“, 31-én pedig „Fenn az ernyő, niesen kas“ című vigjá-tékban lép föl.

— Tegnap folyt le az első színházi bál. A közönség elég szép számmal, jó zene, tág tánczter, a színpadon egy rögtönzött csinos szökőkúttal aljában uszkáló halakkal; alant álarozos, fenn a páholyokban álaroznéküli báliasan öltözött hölgyvilág; közepett, hol vidám, hol lehagolt férficsoport, ez nagy voná-sokban képe a tegnapi bálnak; maszkjaink közt azon-ban nem lehet látni diszes jelmez alakokat s ezért látnivalók tekintetében a néző közönségnek nem volt nagy mulatsága, természetesen így jártak azok is, kik-nek nem voltak elmés ismerősei. Már 12 óra tájt a táncz is megkezdődött s ez majd reggelig tartott, a közönség nagy része azonban már 1 óra körül távozott.

— A pesti egyetem jogász segély-egylet báljának királyné ő Felsége e hó 20-án 100 frt kegyeskedett adományozni.

— Széchenyi Ödön gróf a magyar nyelv-nek a városi tűzoltók közötti terjesztése végett isko-lát fog részökre berendezni. A tűzoltó egylet vezény-szava és ügykezelési nyelve eddig is kizárólag ma-gyar volt, s a legénység között is tulnyomó a ma-gyar elem, habár kerül sok olyan is, ki magyarul nem tud, minek oka az, hogy nem jelentkezik elég magyar ajku szolgálatra.

— Wagner Richard jövő február hóban Bu-dapestre jő, és ott egy pár nagy zenekari hangver-senyt rendez saját igazgatása alatt a beyruthi szin-ház javára.

— A Hipótvárosi templom 10 év alatt elké-szül az ezentul évenként ráfordított 80,000 frtból. Legalább így tervezi azt Ybl, ki most a részletes tervrajzokon dolgozik. Tavasszal a negyedik tornyot építik ki és azután fognak újból a kupolához. Hege-dűs miniszteri tanácsos, mint a közoktatási minisz-terium művészeti osztályának vezetője azon van, hogy e templomot a magyar képzőművészet: a fes-tészet és szobrászat, művészi központhoz illő diszit-ményekkel lássa el. Falfestmények, szoborművek szol-gáltatnák őket s elhunyt jeleseink művészileg kivitt síremlékei (azoké is, kik nem voltak catholikuskok?) állíttatnának föl benne.

— A pesti kereskedők csarnokában szom-baton este Toldy Ferencz ismertette a magyar biro-dalom mozgalmait száz év alatt. Érdekesen festette a mult század közepén uralkodott politikai és társa-dalmi viszonyok zürzavarát, történeti háttérét is nyújtva a szomorú képhez. A tanulságos bevezetés után a 1772-ik évvel megnyílt korszak ismertetése követ-kezett, melyet irodalomturbavárk ép oly nemes tűz-zel, hazafias lelkesültséggel adott elő, mint a tud. Akademia Bessenyei-ünnepélyén. Részletesen szolt a 30-as évek irodalmáról is mikor annyi kiváló szel-lem művelte nyelvünket, s midőn a politikai élet-ben Széchenyi már szerepelt. A felolvasás hatását méltón tolmácsolta a hallgatóság, midőn a barátsá-gos vacsoránál elhatározták, hogy a kereskedelmi csarnok a Kisfaludy-Társaság és írói segélyegylet alapító tagjai közé lép. Ugyanez este a kereskepő ifjak társulatának Erődi Béla ismertette az egyiptomi ipart és kereskedést.

— Ziegler Klára Ujházi Edének, ki Bécs-ben megnézte „Madea“ előadását, egy színházi disz-kardot adott emlékül.

— Veszprémvármegye részletes monogra-phiájának megírására, különös tekintettel Veszprém és Pápa városokra, a legrégibb időktől a legujabb korig, a megyei bizottság pályázatot hirdet. A pá-lyadij 400 darab arany, mely a körülményekhez s a pályanyertes mű belbecséhez képest 500 darab arany-ra emelkedik. A pályadíjra csak absout beccsel bí-ró művek tarthatnak igényt. Beküldési határidő 1876. évi január utolsó napja.

— Kossuth Lajost hirta keresztapául új szü-lött fiának Okolicsányi Miksa, 1848—49-iki honvéd Debreczenben. Kossuth táviratilag válaszolt, hogy a keresztapaságot elfogadja.

— A M. P. azt hiszi, hogy a disznóház stül el, ha Udvarhelyszék Tibád Antalt megválasztja, mi meg azt tudjuk, hogy — „polgáriasan“ szólva — disz-nófőhöz hasonlót találma Udvarhelyszék, ha Barthá-ra adná szavazatát; az említett lapban közölt pro-grammja, legalább erről tesz bizonyossá. E Székely földön ujabbban elterjedt baloldali bolondító gombák egyike nyíltan el meri mondani, hogy „nem tartozik azon politikusok fajához kik az adófizetést valami nagy hazafiságnak tekintik“ a hazafiság tehát any-nyi mint nem fizetni adót, a valódi haza pedig az, hol nem szednek adót; még ha Ugronnal Francia-országban communista petroleumot szagolt volna Bartha, annak tulajdonitanók bódult észjárását, így azonban azon iszonyának tudjuk fel, melyet még is-kolás korában tanusított a törvények iránt, annyira, hogy soha meg se tanulta azokat. Különbben mit es-o-dálkozni az ily „honatyai“ nyilatkozaton, mikor ő maga aval ajánlja magát, hogy jó lesz ő nagyon képviselőnek, mert nagyon — fiatal. Igaza van! a székelység azonban helyesen cselekszik, ha meg vár ja, míg be nő a feje lágya Bartha uramnak s azu-tán küldi fel Pestre.

— A magyar keleti vasut az 1872. év le folyása alatt 54 mértföldnyi üzletvonalon 473.034 utazót és 4.499.873 mázsa podgyaszt, gyorsárut és tebert szállított. Az összes nyers bevétel 1.171, 692 frt 90 kr., esik tehát mértföldenként és éven-ként 21.698 ft.

— Az orosz udvar két heti gyászt visel Napoleonért.

— Pap mint koresmáros. Liptóban a bo-diczei kath lelkész nemcsak nagy borkereskedő, ha-nem Bodiczen és a szomszéd Kis-Palugán koresmá-roskodik is. Tart ezenkívül lelkioktatásokat.

— Szörnyű tett Kis-Hután egy póró köze-lőbb szörnyű tettet vitt véghez. Mig férje Ujhelyre a vásárra ment, először két kis gyermekének, aztán magának elmetste a nyakát. A gyermekek egyike és az asszony még életbe vannak, hanem megmaradá-sukhoz nincs remény. A kérdésre, hogy miért követte el a borzasztó tettet? azt felelte a póró, hogy mind-három lelket a sátánnak akarta átszolgáltatni. Való-szinű azonban, miszerint elmeháborodottságában kö-vette el a gyilkosságot.

— Köszön gőz következtében a legkínosabb halállal halt meg Kassán egy munkásné, ki este be-

fűtvén kályhájába másnap, midőn aajtáját fölnyitot-ták, halva találták. Összekarmolt ábrázatán látszott, hogy nagy kínokat szenvedhetett, megfult.

— Petőfi reggeli sapkája. Jókaihoz közeleb-b mint a „Hon“ írja, egy csinosan készített tok érke-zett. Benne volt egy nehéz selyemből horgolt veres színezetű hullámzatos művű házi főveg, melyre Jó-kai azonnal rá ismert. Egy negyed százada annak, hogy az készült és Jókai nem egyszer látta Petőfi fején. Az ereklyét Kolozsvári Lajos szabómester őriz-te meg és beküldő következőleg írja le, mely uton jutott az nevezett szabó birtokába. Az elhunyt kül-tő fia Zoltán, ugymond, — Lővész utca 4. sz. a. Kuhl Hanek Antonia özvegy nől lekott, minden értékesebb darabjait eladogatta; egykor ismét pénz-re lévően szüksége, a következő szavakkal adta át atya házi sapkáját, „asszonyom pénzre van szüksé-gem, ime itt van atyám utolsó emléke, melyet ne-ki anyám mint jegyese készített s atyám halála után magánál tartogatott, mig ő is érezvén végper-czeit, a következő szavak kíséretében nekem adott át, — fiam eddig őriztem ez emléket, ime most neked adom, viseld gondját — atyád emléke. — A szükség kényszerít meg kell válnom, adja oda valami házalónak 60 krért. Az özvegyünkhöz járatos volt Kolozsvári Lajos szabómester bátya s e napon is elment s az rögtön megvette egy forintért, kitől azután pár évvel előzőtt mint szegény szűkölködő iparos áldozatok árán magához váltotta Kolozsvári Lajos szabómester s mind ez ideig magánál tartot-ta a becses ereklyét, egy a mint kapta, nem hábo-ritva még az évek óta rárakódott penészt sem, noha töb-ben kérelt tőle illő árért; szegénysége daczára azonban ily uton nem birt megválni a becses tárgytól. A „Hon“ megjegyzi, hogy Jókai felismeré a sokszor látott főve-get s azért azonossága felől semmi kétség sem tá-madhat, meg is tartja addig, mig az elhunyt jeles költő hátrahagyott ereklyéi összegyűjtve nem lesznek s méltó helyökre a muzeumba letételenek.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten jan. 22. 10 ó. 30 p. d. e.
Érkezett jan. 22. 12 ó. — p. d. e.

Képviselőház tegnap folytatta a Budget vitát. Szólottak Svarecz Gyula, Csávolszky, Pulszky Ferencz, Kautz Gyula, utóbbiak igen nagy sikerrel. Vita igen hosszú lesz; eddig felírta magát 52 szónok, ebből 29 ellenzéki, 23 jobboldali lesz. Sen-nyei Pál bizonyosan szóland. Mai vagy holnapi ülésben Slávy mi-niszterelnök hosszú beszédben fej-tegetni fogja a kormány pénzügyi programját. Későbbi vitákban Ker-kapolyi szintén tart programbeszé-det. Kerkapoly bankügyi tárgyalá-sok végett szombaton este Bécsbe utazik Belügyminiszter betegsége igen veszélyes fordulatnak kezd in-dulni.

Feladatott Udvarhely jan. 22. 11 ó. 55 p. d. e.
Érkezett jan. 22. 12. ó. 50 p. d. u.

Az én jelöltségem teljesen alap-talan és Ugronoldali mistificatióánál semmi egyéb.

Tibád Antal.

KÖZCAZDASÁG.

Magyar keleti vasút.

Bécs-n.-várad-kolozsvári vonal

Bécsből Nagy-Várad Kolozsvár felé.					
Állomások	Érkezik óra perc	Indul óra p.	Érkezik óra perc	Indul óra p.	
Bécs ész. vasút	este	8 15	reggel	7 45	
„állam vasút		8 25		7 55	
Pest	reggel	7 30	est	6 55	
Czagléd		11 22		9 58	
Szolnok		11 22		9 58	
P.-Ladány	delután	5 12	reggel	1 26	
Nagy-Várad	4 47	5 12	5 46	4 51	
Mező-Telegd	6 4	6 33	5 39	6 10	
Első	6 31	6 33	5 39	6 10	
Lév	7	7 5	7 12	7 30	
Brátka	7 37	7 39	8 5	8 26	
Csucska	8 26	8 36	9 19	9 56	
B.-Hunyad	9 26	9 31	10 54	11 29	
Sztána megáll.	9 57	9 59	12 1	12 3	
Egeres	10 30	10 33	12 37	12 49	
M.-Görbő megáll.	10 50	10 52	1 6	1 8	
M.-Nádas	11 11	11 13	1 28	1 38	
Kolozsvár	11 39	éjjel	2 2	delután	

Kolozsvárról Nagy-Várad Bécs felé.					
Állomások	Érkezik óra perc	Indul óra p.	Érkezik óra perc	Indul óra p.	
Kolozsvár	reggel	4 20	delután	11 30	
M.-Nádas	4 46	4 48	11 59	12 7	
M.-Görbő megáll.	5 7	5 9	12 28	12 30	
Egeres	5 26	5 31	12 48	12 58	
Sztána megáll.	6 3	6 5	1 38	1 40	
B.-Hunyad	6 33	6 38	2 15	2 55	
Csucska	7 28	7 38	3 46	16	
Brátka	8 25	8 27	5 3	13	
Lév	8 59	9 4	5 46		
Első	9 31	9 33	6 30	6 40	
M.-Telegd	9 58	10 4	7 7	7 17	
Nagy-Várad	10 56	11 22	8 16	9 5	
P.-Ladány	1 28	delután	11 44	éjjel	
Szolnok	4 38		4 19	reggel	
Czagléd	5 32		5 55		
Pest	8 37	est	8 43		
Bécs ész. vasút	6 9	reggel	6 36	est	
„állam vasút	6 19		6 49		

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nem hivatalos.

(20) (4-5)
Egy szolid nőtlen fiatal ember,
ki több éveken keresztül gazdaságot
folytatott, szeretne egy
gazdatiszti állomást kapni;
kiról bővebb felvilágosítást ad bel-kö-
zéputczában 533 szám alatt
SZENKOWICH MÁRTON.

(34) (2-3)
Eladó 15 darab
kajántóvölgyi téglagyári részvény.
A venni szándékozók értekezhetnek
Bethlenben
gr. Bethlen Bélával.

(33) (2-3)
K.-monostorutezában 81 sz. alatt.
M. J. P. Kolozsvárt,
Ajánlja a n. érd. közönségnek
báti Camellias francia bok-
rétákat és eotillonokat
n. m. legünümabb eleven virágait,
jacintus sat. jutányos áron.

Stein János
erdélyi muzeum-egyleti könyvárushoz legujabban
érkeztek s nála kaphatók:

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór. Ára 5 frt.

A komédia elmélete.

A Kisfaludy-társaság által jutalmazott pályamunka.
Irta Névy László. Ára 1 frt.

Ég és föld, vagyis csillagászati földrajz.

A szöveg közé nyomott 70 fametszettel.
Irta Hunfalvy János. Ára 2 frt 50 kr.

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította Balázs Frigyes. Ára 1 frt 20 kr.

BESZÉLYEK.

német, francia és angol eredeti után fordították többen. Ára 1 frt.

Egy kép a forradalomból.

Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán. Ára 1 frt.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költeményei. 2 kötet. Pompás díszkötésben.
Ára 3 frt 20 kr.

A hóhér kötele.

Irta Petőfi Sándor.

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította Petőfi Sándor. Ára füzve 1 frt 50 kr.
Köve 2 frt 20 kr.

FAUST.

Goethe tragédiája, magyarra fordította Dóczi Lajos. Ára 1 frt.
Diszkiadás füzve 2 frt. Pompás díszkötésben, Kaulbach fényképeivel 4 frt.

Államintézményeink és a kor igényei.

Irta Schwarz Gyula. III. füzet. Ára 1 frt.

Balassa János.

Történeti elbeszélés az ifjuság számára. Irta György Vilmos. Pompás
díszkötésben. Ára 2 frt 50 kr.

Férfi- nő (L'homme-femme.)

Felelet d' Ideville Henrik urnak. Irta ifj. Damas Sándor.
A francia eredeti 34. kiadása szerint fordítva. Ára 1 frt.

Fontos!

A községi közigazgatás, vagyonkezelés és számadások kézikönyve.

Tekintettel a jegyzői szigorlatokra.

Irta TILL ANTAL.

II. Kiadás.

Kapható: Stein János erdélyi
Muzeum-egyleti könyvkereskedésében
Kolozsvárt.

Fontos!

A felvilágosodás

keletkezésének és befolyásának történelme Európában.

Irta Lecky W. E. H. Fordította Zsilinszky Mihály.

Megjelent eddig 2 füzet. Egy-egy füzet 1 frt.

Szász Domokos

kolozsvári ref. lelkész következő művei kaphatók
STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt:

Czelder Márton működése Romániában

1870. Ára 50 kr.

Egy falat kenyér története,

levelek az ember életéről, az ifjuság számára. 1870.
Ára 1 frt.

Az észak-amerikai egyesült államok története.

(III-dik rész. II. kötet.) Laboulay után. 1871.
Ára az egész műnek 6 frt.

A vallásos eszmék története.

1871. I-só kötet. Ára 80.

A confessiok kérdése, főtekintettel az ugy nevezett apostoli hitformára.

Felolvastatott a magyarországi prot. egyet 2-dik közgyűlésén.
Ára 25 kr.

Sajtó alatt van:

A vallásos eszmék történetének II-dik kötete.

Karváz Gyulánál Kolozsvártt Petroleum:

valódi amerikai 1 font 22 krajczár o. é.

Kapható: 1 és 2 fontos üvegekben, na-
gyobb mennyiségben olcsóbb.

ZSIR:

kupája 1 forint o. ért.

SZALONNA:

1 font 44 krajczár o. ért.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár. o. é.

VAJ: 1 font 90 krajczár.

MEZ: 1 font 24 kr.

SZILVA: kupája 24 kr.

Nagy választék

STEIN JÁNOS

PAPIR-KERESKEDÉSE

nagyban és kicsinyben

(335)

KOLOZSVÁRT,

(6-6)

főter 2-dik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

ablak görfüggönyök

(Roulette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 frt, 1 frt 10, 1 frt 20,
és feljebb. A felfüggesztéshez szükséges vasszerkezet ára 50 kr.

2 frt 60 1000 drb lelvél ragasz arany-
nyomattal különböző színű papírra.

80 kr. 100 drb legujabb divatu névjegy
kréta vagy bristol papíron.

1 frt 60 kr. 100 könyomatu névjegy
egy soval kréta- vagy bristol papíron.

1 frt 70 kr. 100 finom levélpapír mo-
nogrammal négy színbe nyomva, csinnal ki-
állított tokban.

10 kr. egy csavar-irón.

30 kr-tól 2 fr. „ „ finomabb.

1 fr. 90 kr. 100 drb legujabb divatu há-
rom szögű levélpapír borítékkal és mono-
grammal ellátva, legnagyobb dombor nyo-
mattal.

20 kr. egy doboz levél ragasz egyes be-
tűvel ellátva gelatinon.

20 kr. egy Freiwirth Lipót-féle szépirási
minta-utasítással, melynek magán segélyével
a legszebb írás 8 óra alatt elsajátítható.

20 kr. ugyanaz német nyelven,
16 kr. egy zsebbeli vagy úti tintatartó
zárral ellátva.

35 kr. egy üveg valódi amerikai pecsé-
tisztító, melylyel 5 percz alatt a ruhából
bármilyen pecsét, kitisztítható.

20 kr. egy üveg új ragasz, mely a leg-
biztosabb szer üveg, tajk, porcellán vagy
csont özszeragasztására.

8 és 10 kr. egy ív özszerakó kép, mely
a legmulattatóbb és leghasznosabb játék,
gyermek részére.

20 kr. nagyobb, tokban.

30 kr. egy valódi római É húr, mely-
nek jósa felülmulhatlan.

57 kr. 144 drb valódi angol toll.

82 kr. 144 drb „ „ aluminium
toll.

40 kr. Egy drb laekbőr boríték, pénz-
és írásk zsebbenni tartására.

60 kr. egy üveg tentatartó, megtöltve
a legjobb reform extract tintával.

18 kr. egy angol tollkés, iskolai- és
magán használatra.

40 krtól 8 frtig finomabbak.

Ugy szintén vonalozott és bekötött
kereskedelmi-, üzleti és gazdasági
könyvek

dús váiasztékban jutányos árért.

Pontos szolgálat.